

Indult BÉTSBÖL Szeredánn 21. Már. 1787.

Látsuk, mi telt hirtelen.

Az egész világot orránál fogva hordozó Politikusok elrendelése szerént tsaknem az ajtó előtt állanak azok az órák, melyekre a' Felsőleges Monárhának Kersonéfusi utja meg vala határozva, mégis, ha igazat kell mondanunk, mi Bétsiek erről mindedig tsak annyi bizonyost tudunk, mint a' hódban lakó emberekről; itt minden tsendefflegben vagyon, és a' Kávés házak' lakosli, kiknek orrok a' faskesejünelis meszízebb ízagal, azt futtogják, hogy még a' Muszka Tsáfzárneis visszfa fogna jöni, de ez annál nem igazabb, mennél bizonyosabb az, hogy ő Felsőlege a' maga uttyát minden bizonyyal Kersonéfus felé folyrattya, noha a' Törökfélelekről jött némely Rátz kereskedők által ez a' hir szárnyalt ujjolag kö-zinkbe, hogy Konstantzinápolyból alattomban egy

kémlelő Hajos fereg ment a' Fekete tengerre, hogy Kersonésusra vigyázattal legyen. Ha a' Koronázás bizonyos, bizonyos ami F. Monárkhánakis ottani jelen léte, ki maga fogja a' nagy Katharinának fejébe tenni a' Koronát. A' maga népének illy nagy terhét vífelő Monárkhának szörnyű út lépzen ez, annális inkább, mivel az egyenes uton, u. m. Magyar Országnek, Erdélynek, Moldvának, Beszarábiának, Otskoviának, Tátárországnak nem akarván menni ő Felsőge, mivel így a' Török földén kellene utazni, hól az út veszedelmes; fogmenni felső Magyar Ország-
nak, Lembergnek, Lengyel országnak, Podoliának, Kis-orosz Országnak, és így 100 mértföldet kerülvén, egész uttya Béttől Kersonésusig 250 mértföld lépzen. Mioltától fogva a' F. Monárkha a' Muszka udvarral kereskedésbéli szövetségét kötött a' Fekete tengeren, a' Muszka örizer alatt kereskedő hajóji vagynak, és ezen alkalmatossággal most azokat megtekinti. — Mivel a' halálos ügyekből világosan kijött, hogy a' magok bűneiket megvallelt Haza-árulókis a' Gyontató Atyáktól a' magok bűneik alól feloldoztattak, olyan rendelés tétetett, hogy a' Püspökök az alattak lévő Papoknak parantsólják meg, hogy az illetén bűnösöket nem tsak felne oldozzák bűneikből, hanem azokat a' kemény büntetésre kiis nyilatkoztassák. — A' *Légisfeld* fejére jövendő ítélet (Ézért a' Moguntziai választó fejedelem nem régiben efedezék ő Felsőge előtt) még halasztatik, mivel az egész Hadi gazdaság mellett lévő Tisztok belé keveredetteknek lenni mondatnak; *Laszolás* a' maga ügyébe oly fő férfiakat elegyített, kikről az ország-árulást a' Monárkha felnem tette volna, azért ennekis kékik a' Sentrentziája — erről rövidnap uj hírek dobbantják az E. Közönség fülét, és Erdélyből is fogunk valamit hallani. — A'

Badai Univerfitás' Könyv-Tárja napról napra szaporodik; Nemrégiben a' *Ratna Ur'* fok ritka könyvei és kézírásaiis ehhez adattak, mellyekért 400 Tallér esztendőnként való fizetése fog hólig lenni. — Minden eltörlött Klastromok Könyveit ide hordják. — Hertzeg *Eszterházi* edgy Protestáns Tifztyének kereszteleendő gyermekének maga leve Kereszt-Attya, de ez nem újfág; mert már a' mi jövendőbéli F. Királynának a' *Würtembergi Erzfibet* Hertzeg Kifafzszonyis azt itt Bérsben tselekedte vala a' múlt esztendőben. — Egy M. Váfarhelyről vett levél ereje fzerént az Erdélyi Ref. Kollégyiomoknak (ütött az óra) minden mozgó és mozdulhatatlan jofzágit, a' konyha kalántól fogva, a' vestibulumig számba veszik, és fogják Kotyavevényelni, mellyek, kétttség kívül a' felállítandó Univerfitásra fognak fordittatni. — Edgy Szebeni levél mondja, hogy a' Ref. Confistoriumban 4 ujj tanult ifjakat választottak Professoroknak. Enyedre T. T. *Bodola János Urat* a' Theologiában, és T. T. *Benke Mihály Urat* a' Philosophiában, Sz. Udvarhelyre *Tsernátoni György Urat*, M. Váfarhelyre *Zilahi Urat*. — Edgy Pofonyban mulatozó *Szabó Sándor* nevezetű ifjúnak, azon Bétsi Német (Oeconomica) gazdaságra tartozó újfág leveleknek magyarra való fordittások és kiadások (mellyeknek Bétsből való kiadásokról még a' múlt esztendőben már tudofittatott vala az E. Közönség, de az olvasoknak nem lécek miatt kinem mehetett) megengedetett, és fog nyomtattatni a' *Véber Simon Péter Ur'* fajtói alatt. — Bétsben nem külömben bizonyos Hónapi Levelek fognak Magyarúl világ eleibe jöni, mellyekről a' Tudofitást a' kiadó közli az E. Közönséggel. Lám hogy a' mi F. Monárkhánk alatt fenkinek sintsen esze a' igyekezete megkötve, fenkinek sintsen arra Pri- vile-

vilegíuma, hogy nállánál más jobb ne lehessen, és mint a' Mészáros Herének, Péter Pálnak gyujtsön; kinek kinek, a' maga tehetsége szerént szabad a' vásár. — Bukovinából Tsernovitzból így tudósít edgy kedves Barátunk: Kedves Barátom! Ne tsudálkozz, hogy így kezdem Leveletem: itt a' vakok látanak, a' fánták járnak, és a' megholtak loháton nyargálnak! Itt egy bizonyos helységben halott esvén, minthogy a' hegyek alján lévő kőszikla szakadások miatt a' holt-testet különben a' mezsfze lévő temetőhelyre nem vihetik, az a' szokás nagyon, hogy a' lónak kerek ábrázatotskáját béboritván, a' holt-testet felalkalmaztatják a nyeregbe, és úgy viszik az örök nyugalomnak helyére, mellyet tegnap szememmel látván, nem tudtam tsudálkozzaké, vagy nevellek? — „Az elmúlt hónapban a' Bukovinai K. Biztos Urak bollyan F. Parantsolatot vevének, hogy az Erdélyből régtölfogva, vagy újjonam által szokott jobbágyok vizfsza küldessenek, kik a' virágzó Tavasz kezdetével vizfszais fognak fegyveres nép között küldetni. „A' Török Udvar a' mi F. Monárkhánk-nak tsak legkisseben lehető megfertődéséti kimondhatatlan szorgalmatossággal kerüli, mely megtetszik, abból, hogy minden Birodalma alá által szokott Székely 's más Magyarokat Országából kivervén, már itten Bukovinában az efféle kivert Magyarokból s tiszta Magyar Falúk épültek, mellyek közzül edgyet *Fogadja Isten*-nek hívják. — Pofonybán ezen hónapnak 12-dikén edgy 26. esztendősi odavaló 'Sidó Leány kereftelteték meg. *Batháni József* Kárdinális Ur ó Eminentziája által adván ezt *Blumenthaler* Lelki Atyának, minekutánna a' Katholika vallásban bizonyos ideig gyakoroltatott volna, a' maga Szüleinek és edgy Városi Tanátsosnak jelenlétekben kö-

zönféges helyt megprobáltatván, és ujfolag megkérdeztetvén, ha mégis kedve volna e' vallását változtatni? — megmaradott a' magatzéljánálálhata:ofon, a' honnan fok R. Katholikufok, Anguftána Vallásúak' és mások' jelenlétekben T. T. Klobufitzki Plébánus Ur által megkeresztelteték. — A' F. Monárkha parantsolni méltóztatott, hogy a' Magyar Leveles-tárok' (Archivum) Elenchuffa újra felhányaslék, jó rendbe szedeffék, kinyomtattaslék, és mindeneknek az olvasásra kiadattaslék, hogy minden ember a' maga Familájának leveleivel megismerkedheslék, és tudhasfa: hol, 's mit keresfen. —

A' F. Monárkha, tudjuk, hogy olly rendeléft méltóztatott vala tenni, mely szerént akar mely Törvénszék' Préseffe is az alatta lévő, magát rendkívül való adofságba vert Tifzteket, a' Monárkhának hurré adván, hivataljoktól megfoszthattya, melyből edgy bizonyos Tartományban következendő példa történék a' napokban: Edgy Tanátsos, ki a' maga hivataljában tudós és szorgalmatos vala, bizonyos reményfégtől tápláltaték, hogy jövendöben szép örökfégbéli jús kerül a' kezére, a' maga Hitelezöitől hirtelen elnyomattatik a' napokban. A' Préses eleibe megyen az ügy, ki mentséget keres vala ezen elnyomottotnak szabaduláfára, de a' Hitelezök semmivel nem gondolván, az egész Tanáts elott panaszlanak, és fogfágba való tételét kérék az Adósnak. Ez az ottan lévo Uraságnak fulébe menvén, valofágos nemesi indulatjaikat adák, hogy ezen derék és kozonféges szeretetre méltó Férfiat megfzabadittfák. Mihent ezen dolog a' Tanáts eleibe vitetett, már a' Présesnek nem lehetett, hogy az Udvarnak hiré ne adja, és így a' szerentsétlenfég' örvényyi között képzeltetik vala lenni a' Tanátsos. Midön ezen szo-

morú környüállások között volna, jó reggel még virratta előtt edgy Gavallér mégyen hozzá, és maga magát folostökömre ajánja nálla. Légy vig kedvel (monda végtére) kedves Barátom; egy bizonyos napon, mennél hamarább, hivd öszve Hitelezőidet, és mindenedet elkotyavetyéltetvén, fogadom, hogy az egész dolgodnak jó kimenetele léfzen. Megtselekfi a 'nyomorúság' harapófogója között lévő Tanácsos, 's hát a' kotyavetyén senkit mást nem láthatni, mint fő Gavallérokat (tzoki 'Sidó') Dámákat és fő Udvari Tiszteket. Azokat a' falon függő képepetskékéti, mellyek 5 — 6 garast értenek, 100's 200 forintokra verékfel, mellyeket legottan tselédjeinek vizsza ajándékoznak; az adosságot kifizeték, még 100 forint felly ül marada. Ugyan azon napon, mellyen a' kotyavetye tartaték, jön Bétsből a' Monárkhától a' parantsolat a' Préseshez, hogy az ados Tanácsos a' maga hivataljából botfáttasfiékel; és a' Hitelezőknek a' Törvény szerént adassék kezekbe, de a' Préses jelentvén ő Felsőgének, hogy már minden adosságot nem tsak ki fizette, hanem magánakis még pénze maradott, a' kegyelmes Monárkha legottan parantsolá, hogy ezen, a' Purgatorium tüze általmár meg tisztittatott derék Férfi, a' maga hivatalába állittasfiék vizsza. A' valóságos Nemesi indúlatokkal buzgó kétszeres nemes szívek igy tartának meg a' Monárkhának edgy szolgálatra született jó szolgát, 's igy mentének ki edgy adosság' keleptzéjébe szorúlt derék Férfiat. — A' Hajdani Királyoknak és Fejedelmeknek többnyire mind olyan szokások vala régen, mint Píátusnak, hogy a' mit meg irtak, 'a meg volt írva, ha mindjár a' más pertzentésben a' dolognak ellenkező vagy ártalmas következéseiről megvalánakis gyözetetve; ezt most a' kinyílt szemü világ éppen nem tszelekfi. Ha a' Bölts József a' tegnapi rendelésiben

esett fogyatkozásról ma meg győzöttetik, már hól-
nap azt megújítani 's változtatni elnem múltatja —
a' minthogy a' nem régiben kijött büntetésbéli Tör-
vényes könyvetskétis ben tiltatott, melyben, vagy
változások fognak még esni, vagy toldalék adatik
hozzá. — *Lakatos János* a' nemes M. Testőrző vi-
tézek' fergének azon Szabó Mestere, ki a' Legényt te-
tétől fogva talpig megnézvén, már jól tudta még a'
természeti testbéli hibákatis a' Magyar köntössel el-
palástolni, és a' ki Frantzia és Prufzszus Országokba
is, edgy levél borítottéban jött rzeznafzálotskára, öly
Magyar öltözeteket küldött a' Gavalléroknak, hogy
abban *Momufis* hibát keresni nem bátorzkodott volna;
a' múlt hetekben, Feleségastól edgyütt meghaláló-
ván, igen tisztességesen temetteték, hagyván ma-
ga után edgy magácál a' mesterféghen semmivel sem
alábbvaló legénnyét, ki most a' meghólt' hivatalát te-
lyesiti.

Rómából. Itten nem régiben edgy szegény afz-
szonynak, kinek már 4 gyermekei valának, kettős
gyermeke születvén; elvégezik ketten a' Férjével,
hogy az edgyiket a' gyermek nevelő háznál tennéle,
hogy a' többire annál jobb gondot viselhesenek.
Elmegy a' Férj a' kisdeddal, és mihelyt a' maga Kis-
dedje' letételének helyére érkezék, ott talál egy
más bépóllált firánkozó tsetsemöt. Könyörületessé-
gre indul a' szegény ember; felvívzi az ott talált gye-
reketis, és a' magájéval háza vívzi. Ezt látván a'
Felesége, elretten, hogy a' helyett, hogy a' gyere-
kek' száma kevesednék, még szaporodik. Felel az
Ura, én azon helyre érkezvén imé e' síró Kisdedet-
is ott találám, megiletődött rajta szivem, azért
vívzsza hozám neveljük őket, gondja vagyon az
Istennek ezekre. Ezen szókra ki polálván a' Kis-
de-

dedet; 12 aranyat és edgy Tzedulát találta vele, melyben a' vala írva, hogy minden hónapban a' *Minerva* Temploma Plébánusához menvén, ezen Kisdednek Dajkája 6 Tzekhinot (arany) fogna mind addig nyerni, míg a' gyerek életben marad. Megörül a' szegény Legény, megyen a' nevezett Templom Papjához, s hát a' dolog tökéletesen igaz. — így jutalmaztaték meg az ártatlanakon való könyörületesség — mely — oh! be sok Anyáktól van számkivetésbe küldve.

A' Betsbe jövendő *Urfiak* számárais valamit. — Itt most minélhamarább edgy egész Familia fog a' szegyen köven állani, u. m. Az édes Anya a' maga Leányával, az édes Atya tulajdon 2 fiával, kik mind ugyan azon edgy gyökérről nőtt galagonya fák. Az egész Historia rövideden ez: Edgy L* G* nem régeben megindúl a' *Kupidó* záizloja alatt estvefelé, és edgy vén Baujánál lévő Leánykát haza kétért. Midőn a' bészárt kamarában tsak a' két ifjabbak vólnának, zörgetnek az ajton, elfikoltya magát a' hamis bordában szótt vázson, mert 3 Politzáj Katona fegyveresen mégyen reájok, kik mind a' kettőt foglágra vinni akartván, az Urfi 2 arany oráját és gyűrűjét ott hagyá mentfégnék. Háza megy, és edgy Pajtásának beszélvén, más estve mondja a' Pajtásia; mutasd meg nekem azon személyt. Ekkor ezis hasonlo képpen elmenvén a' rozsz borrel, megint reá ütnek erreis a' Politzájok, demár más 3 Politzáj lévén lesbe; bérontanak és az első 3 Politzájt és a' Kuplernét Leányostól foglágra kiférek. Itt az első Politzáj az a'rya volt 2 újával, a' Kuplerné az Anya, és az ötödik ennek leánya, kik már régtől fogva ezen keréset által élödtenek. és most sognak megglakolni. Az első 3 Politzáj hamis börbe volt áltozve, és nem azon fizéiglat beli.